

Ένα βιώσιμο σενάριο για ανάπτυξη ΑΠΕ

Πέμπτη, 21 Ιανουαρίου, 2021 - 06:18 0 Σχόλια

Στο “τραπέζι” ρίχνουν ένα αειφορικό σενάριο ανάπτυξης των αιολικών, ερευνητές του Εργαστηρίου Διατήρησης της Βιοποικιλότητας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Μία εμπειριστατωμένη και βιώσιμη πρόταση, όσον αφορά στην ανάπτυξη των ΑΠΕ στη χώρα, χωρίς να απειλείται η βιοποικιλότητα και το περιβάλλον, καταθέτουν επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Η σύνοψη της εκτενούς δημοσιευμένης ακαδημαϊκής μελέτης αποτυπώνεται στη διαθέσιμη πολιτική σύνοψη (policy brief), η οποία απευθύνεται στην Ελληνική Πολιτεία και στην ευρύτερη κοινωνία. Παρουσιάζει τα αποτελέσματα του έργου με τίτλο «ΑΣΠΗΕ και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης: βέλτιστη προσέγγιση ως προς την κατάτμηση και την αλλαγή χρήσης γης» που χρηματοδοτείται από τον ΟΦΥΠΕΚΑ με Ανάδοχο το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Επιστημονικά Υπεύθυνη την Αν. Καθηγήτρια Β. Κατή. Βασίζεται στην επιστημονική δημοσίευση: **Kati, V., Kassara, C., Vrontisi, Z., Moustakas, A. (2021) The biodiversity-wind energy-land use nexus in a global biodiversity hotspot. Science of the Total Environment** και στο παραδοτέο του έργου: Κατή Β., Κασσάρα Χ. 2020, Έκθεση σχετικά με τη χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Η άναρχη ανάπτυξη των ΑΠΕ βλάπτει τη βιοποικιλότητα

Στη μελέτη ξεκαθαρίζεται, ότι οι ΑΣΠΗΕ έχουν αδιαμφισβήτητα μεγάλη σημασία για την επίτευξη των κλιματικών στόχων. Με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία και το νέο οδηγό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ, θεωρούνται καθαρή πηγή ενέργειας καθώς μειώνουν τα αέρια του θερμοκηπίου, δεν χρησιμοποιούν υδατικούς πόρους και δεν ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα, το έδαφος και το νερό κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους, ενώ επιστρέφουν περισσότερη ενέργεια στην κοινωνία από αυτή που απαιτείται για την κατασκευή τους. **Όπως αντιδιαστέλλεται στη μελέτη ωστόσο, οι ΑΣΠΗΕ με ακατάλληλο σχεδιασμό και χωροθέτηση επιφέρουν μία σειρά σοβαρών αρνητικών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα, απειλώντας προστατευόμενα είδη και προκαλώντας μία σύγκρουση της Οδηγίας των ΑΠΕ (2018/2001) με την Οδηγία των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) και την Οδηγία των Πτηνών (2009/147/ΕΕ).**

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στη σύνοψη της μελέτης, η κυριότερη επίπτωση των ΑΣΠΗΕ που επηρεάζει οριζόντια τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες είναι η απώλεια και ο κατακερματισμός των φυσικών οικοσυστημάτων, μέσω της διάνοιξης νέων δρόμων και της μετατροπής της γης σε τεχνητές επιφάνειες για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών. Επιπλέον προκύπτει, πως παρότι το οικολογικό αποτύπωμα των ΑΣΠΗΕ είναι μικρότερο ως προς την απώλεια γης σε σύγκριση με άλλες ΑΠΕ, η υπέρμετρη ανάπτυξή τους χωρίς κατάλληλο σχεδιασμό σε οικολογικά ευαίσθητες περιοχές μπορεί να έχει καταστρεπτικά αποτελέσματα για τη βιοποικιλότητα και τις οικοσυστημικές της υπηρεσίες.

Πρόοδος στην ανάπτυξη των ΑΣΠΗΕ, αλλά όχι για την προστασία της βιοποικιλότητας

Δεδομένου, ότι η χώρα μας έχει υιοθετήσει μία ισχυρή κλιματική πολιτική υψηλών στόχων μείωσης των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και ενθάρρυνσης των επενδύσεων ΑΠΕ, με στόχο την επίτευξη των κλιματικών της στόχων έως το 2030, πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ αναφέρει αξιοσημείωτη πρόοδο της χώρας στον τομέα των ΑΠΕ, ενώ έχει διαμορφωθεί και ευνοϊκό πλαίσιο ανάπτυξης των ΑΠΕ και ειδικά των ΑΣΠΗΕ, προσελκύοντας αιολικές επενδύσεις.

Σε ό,τι αφορά στην βιοποικιλότητα, η Ελλάδα αναγνωρίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα βιοποικιλότητας παγκοσμίως, φιλοξενώντας συνολικά 5752 είδη χλωρίδας και άνω των 50.000 ειδών πανίδας, με ένα πολύ μεγάλο ποσοστό ενδημικών και σπάνιων ειδών και οικοσυστημάτων υψηλής οικολογικής αξίας.

Αντίστοιχη έκθεση του ΟΟΣΑ για το ζήτημα αυτό, αποτυπώνει μια μέτρια πρόοδο της Ελλάδας στον τομέα της διατήρησης της βιοποικιλότητας, αναφέρει μεταξύ άλλων το πρόβλημα της κατάτμησης των οικοτόπων ως μία από τις κύριες απειλές για τη βιοποικιλότητα στην Ελλάδα, δίνει έμφαση ειδικά στις

αρνητικές επιπτώσεις των δρόμων στη βιοποικιλότητα, και καλεί για μεγαλύτερη ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας στις τομεακές πολιτικές.

Δείκτης της μικρής προόδου της χώρας είναι το σημαντικό ποσοστό του αριθμού ειδών (53%) και τύπων οικοτόπων (43%) κοινοτικού ενδιαφέροντος που εξακολουθεί να είναι σε μη ευνοϊκή κατάσταση διατήρησης, ενώ η χώρα μας καταδικάστηκε το Δεκέμβριο του 2020 από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πλημμελή προστασία της βιοποικιλότητας ως προς την Οδηγία των Οικοτόπων.

Έχοντας αναφέρει τα παραπάνω, οι μελετητές αποτυπώνουν την ανάγκη για αειφορική ανάπτυξη ΑΣΠΗΕ με ελάχιστο περιβαλλοντικό κόστος για την Ελλάδα, τονίζοντας, ότι «δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θεωρεί καίρια τη συνεισφορά της βιοποικιλότητας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στο μετριασμό των επιπτώσεών της, φαίνεται πως η Ελλάδα αντιμετωπίζει σήμερα το παράδοξο της επίτευξης της απώλειας της βιοποικιλότητας για την επίτευξη των κλιματικών στόχων, μέσω ανάπτυξης ΑΠΕ, με πιθανά αναστροφα αποτελέσματα επιδείνωσης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Η ανάγκη για την κατάλληλη χωροθέτηση και εκλογικευμένη ανάπτυξη των ΑΣΠΗΕ με όρους βιώσιμης ανάπτυξης με το ελάχιστο περιβαλλοντικό κόστος είναι πιο επιτακτική από ποτέ».

Πρόταση με ένα βιώσιμο σενάριο χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ

Η πρόταση της μελέτης για τη βιώσιμη χωροθέτηση των μελλοντικών χερσαίων αιολικών επενδύσεων στη χώρα, όπως επισημαίνεται, επιτυγχάνει τον Εθνικό Στόχο του 2030 με το ελάχιστο περιβαλλοντικό κόστος, καθώς οι επενδύσεις ΑΣΠΗΕ διοχετεύονται στις πιο κατακερματισμένες και λιγότερο οικολογικά ευαίσθητες περιοχές, ήτοι στην επενδυτική ζώνη.

Η πρόταση της μελέτης αφορά στα εξής:

- Ορίζεται χερσαία επενδυτική ζώνη αδειοδότησης 41.241 km² που αναλογεί στο 41,4% της χώρας (αποκλείοντας τα εσωτερικά ύδατα). Η ζώνη αποτελείται από τις περιοχές εκτός του δικτύου Natura 2000 που εμπίπτουν εντός τριών ζωνών με πολύ μεγάλο, μεγάλο και μέτριο βαθμό κατακερματισμού ως προς τον Ευρωπαϊκό δείκτη LFI (μπλε ζώνη).
- Ορίζεται χερσαία ζώνη αποκλεισμού 76.626 km² που αναλογεί στο 58,6% της χώρας (μη θεωρώντας τα εσωτερικά ύδατα). Η ζώνη αποτελείται από τις περιοχές του δικτύου Natura2000 και των ζωνών εκτός δικτύου με χαμηλό και πολύ χαμηλό βαθμό κατακερματισμού ως προς τον Ευρωπαϊκό δείκτη LFI(πράσινη ζώνη).
- Οι ΑΣΠΗΕ με άδεια λειτουργίας συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι το πέρας της ζωής τους (3,11 GW).
- Οι ΑΣΠΗΕ με άδεια εγκατάστασης λειτουργούν μόνο εκτός περιοχών του δικτύου Natura 2000 (1,11 GW)
- Οι ΑΣΠΗΕ στα λοιπά στάδια αδειοδότησης λειτουργούν μόνο εντός της επενδυτικής ζώνης (6,48 GW) και ενθαρρύνονται κατά προτεραιότητα στις ζώνες μεγαλύτερου κατακερματισμού

Σύμφωνα με τη μελέτη το βιώσιμο αυτό σενάριο επιτυγχάνει τον εθνικό κλιματικό στόχο του 2030, με προοπτική κάλυψης των μελλοντικών αναγκών με βάση τη μακροχρόνια στρατηγική για το 2050, ενώ παράλληλα προστατεύει αποτελεσματικά τη βιοποικιλότητα.

Όπως σημειώνεται στη μελέτη, το βιώσιμο σενάριο αναμένεται να μετριάσει τις κοινωνικές αντιδράσεις. Συγκεκριμένα αναφέρεται, ότι «το μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον ανάπτυξης ΑΣΠΗΕ σε όλη τη χώρα όπως αποτυπώνεται σήμερα, έχει εγείρει σφοδρές κοινωνικές αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών και της τοπικής αυτοδιοίκησης, μη κυβερνητικών οργανώσεων και άλλων συλλογικοτήτων. Πρόσφατη έρευνα ανάλυσης ρίσκου κατέδειξε πως οι κοινωνικές αντιδράσεις αναμένεται να ενταθούν στις περιοχές Natura 2000 λόγω της σημαντικής υποβάθμισης των πολιτιστικών οικοσυστημικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται συχνά με τις τοπικές δραστηριότητες και την τοπική οικονομία. Η πρότασή μας αναμένεται να μετριάσει τις δικαστικές προσφυγές και τις υπάρχουσες και επερχόμενες κοινωνικές αντιδράσεις, καθώς (α) προστατεύει τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 και άρα θα μειώσει την πιθανότητα για εθνικές και διεθνείς προσφυγές για πιθανή καταπάτηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, (β) προστατεύει τοπία υψηλής αισθητικής αξίας μικρότερου βαθμού κατακερματισμού, διατηρώντας τις περιβαλλοντικές και πολιτιστικές οικοσυστημικές υπηρεσίες τους, σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, και (δ) προστατεύει εμμέσως τις οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται γύρω από τις αξίες του τοπίου και άρα προστατεύει τις τοπικές οικονομίες. Είναι πιθανόν να την ενστερνιστούν Περιφερειακά Συμβούλια καθώς είναι σε συμφωνία με ανάλογα ψηφίσματά τους (Ηπειρος, Στερεά Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο, Αττική) που ζητούν την αδειοδότηση

των ΑΣΠΗΕ εκτός των περιοχών του δικτύου Natura 2000, ή/και τη λειτουργία τους σε εγγύτητα με το οδικό δίκτυο, καθώς και την προστασία της τοπικής οικονομίας».

Τέλος, υπογραμμίζεται, πως το βιώσιμο αυτό σενάριο αναμένεται αν αυξήσει την ασφάλεια των αιολικών επενδύσεων, καθώς και να συνεισφέρει στο εθνικό και διεθνές πλαίσιο περιβαλλοντικής πολιτικής.

Οι μελετητές κλείνουν την πολιτική σύνοψη, επισημαίνοντας πως «το βιώσιμο σενάριο τίθεται στην κρίση της Ελληνικής Πολιτείας, της επιστημονικής κοινότητας, του επιχειρηματικού χώρου, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των ΜΚΟ και της ευρύτερης κοινωνίας προς συζήτηση, ως ένα γρήγορο εργαλείο ορθής χωροθέτησης των ΑΣΠΗΕ που μπορεί να συγκεράσει διαφορετικούς πολιτικούς στόχους και να αποφέρει πολλαπλά περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη».

Source URL (modified on 21 Jan. 2021 - 6:30): <https://www.koinignomi.gr/news/oikonomia/epiheirimatikotita/2021/01/21/ena-viosimo-senario-gia-anaptyxi-ape.html>